

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacztor 452 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ára évenként 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhásas sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. blyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, július 26-kán 1862.

(D) Közlebbi számunkban említettük, miképp az „Oestr. Zeitung“ azon hiedelemben van, hogy mintán Erdélyben elismerték az octroyált megyehizottmányokat, elismerendik az országgyűlést is. És ezen reményen felgerjedve, szavát emeli a szász atyáinkiai által kedvelt érdekképviselő mellett.

Olvasóink természetesen fogják találni, hogy éppen ezen két szövegen levő tárgy az, a melyről az erdélyi journalistika legkevésbé beszélhet.

Igy az „Oestr. Ztg.“ felfogásának tüzetes czáfolatába sem bocsátkozhatunk. Anyit azonban meg kell jegyeznünk, hogy az „Oestr. Ztg.“ még igen korán mondott ítéletet az octroyált municipium felett.

Hogy a magyarok tényeit kellő szempontból bírálhassák, ismerniük kell a magyar jogfogalmakat és a magyar alapjogokat.

Ös törvényeink szerint minden nemes, a szent koronának tagja; az 1848-dik törvények szerint ezen nemesi jogkörébe az összes nép bevétel, mely a nemesi jogokat a census és értelmiség feltételei mellett élvezi.

A koronához való ezen viszonyánál fogva minden egyes arra van kötelezve, hogy koronája jogait minden téren védelmezze.

E szerint valamely tér elfoglalása még nem tesz anyit, mint azon tér legalitásának és érvényességének elismerése. Hogy e részben a nemzetet minő irány és felfogás vezeti, azt a jövő határozza el, midőn a részére octroyált téren nyilatkozni fog.

A múlt század közepén országgyűléseink voltak, melyek magukat igen csekély törvényes hiányokért — például csak azért, hogy a statusok elnöke substitutus és nem választott egyén volt — nem tarták jogosultaknak arra, hogy törvényt alkossanak s nem is alkottak, míg a törvényen ejtett sérelem el nem enyészett.

A közlebbi pesti országgyűlés nézete szintén az volt, hogy míg kiegészítő részei meg nem hivatnak, tanácskozik ugyan, de az országgyűlés rendes törvényhozó jogait nem gyakorolhatja.

De az „Oestr. Ztg.“ elevenen emlékeztet arra, mit tett mind annyiszor közlebből a hesseni fejedelemség népe, midőn az alkotmánya ellenére octroyozott országgyűlésekre megjelent.

És mi történnék ott még, hol mesterkelt többségért a törvényeknek még valószínűségei is felforgatnának. Még a mostani erdélyi kanczellaria is, mely programjával vette Erdélyt a Reichsráthba bevinni, ekkor nem adott ő Felsége elébe oly tervet egy országgyűlés iránt, mely annak törvényes elemeit teljesen felforgassa; hanem az Európában legkisebb mérvű censusnak, még sokkal alább szállítása által látszott arra törekedni, hogy a könnyen vezethető nép-tömeg által czéljának megfelelő képviselők választása eszközöltessék.

Rosz biztatást tesz saját nézettársaira nézve az „Oestr. Zeitung“, midőn ezen is tul akarna menni, csak azon pusztá feltevésből indulva ki, hogy a szászok és románok akarják az Ausztriával közvetlen uniót. Erdély nemcsak szászokból és románból áll, még volna itt magyar és székely is.

De más tárgyra menve át, közlebből az államtanácsban a büntető törvények kérdése tárgyalatván, az ott jelenlevő avatottabb törvénytudók mind kikelték az ellen, hogy az alkotmányos Ausztriában az absolutismus alatt hozott durva büntetőtörvény uralkodik; de az egykor oly nagy szabadelvűség hírében álló államminiszter felszólal, s kimondja, hogy ezen szigorú törvények szükségesek, miután a birodalomnak több országai elszakadásra törekkeznek. — Valjon illendő argumentum-e ez oly statusban, mely ott, hol politikai vétségek jönnek közbe, rögtön alkalmazza a haditörvényéseket, és egy két elszakadni akaró forradalmi ország miatt sujthatja-e egy igazságtalannak vallott büntetőtörvény a hű tartományokat? Furesabb argumentumot nem hallott a világ ennél. Igy az absolutismust is mindig lehetne igazolni.

És valjon, melyik az azon elszakadni akaró, azon forradalmias országok? Kérdésen kívül Magyar- s Horvátország; mert hisz a német lapok tele vannak oly hírekkel, hogy Erdélyt s Magyarországot a forradalom emissariusai járják végig izgató proclamatiokat osztva szét?

E hirt bizonyosan a mi nagyváradi levelünkben nagytették ki, hol valami befogott kalandor magát Garibaldi

küldöttjének mondá, vagy a pesti lapok azon közléséből, mely szerint Magyarországon valami kalandor magát Garibaldinak, s egy kalandornő Kossuth Florának nevezte, s a csendőrhivatalnokoknak tábornoki rangot ígért. Ily emissariusok meglehet, hogy járnak hazánkban, de az ily forradalmi propaganda miatt még csakugyan lehetne civilisálni Ausztria büntetőtörvényeit.

Bukarest, jul. 22. 1862.

A „La Voix de la Roumanie“ július 11-iki száma érdekes kimutatást hoz az oláhországi nevelési ügy mostani állásáról, melyet szükségesnek látok megismertetni két okból: 1-ször mert ritka azon itt alább közlendő tanodák közül az olyan, melyben magyar gyermekek is ne volna; 2-ször mert most először történik az, hogy a nevelésügyi-miniszter az évenként kiadandó szokott programmba a másfelekeztetiek iskoláit is, s így a miénket is fölvetve, habár ezáltal is két iskolánkat kifelede.

A nevelés ügy 3 fő, 17 megyei és 95 aligazgató gondjára van bízva, s 2186 iskolában 56,226 fű és 7735 leány, s így 63,962 tanuló részesült a múlt évben közoktatásban.

Szembevetnő itt mindjárt azon aránytalanság, mely a fű és leány növendékek száma között van. Erre megjegyzem, hogy itt a módosabb bojárok nem adják gyermekeiket köziskolákba, hanem házaiknál taníttatják a legjobb külföldi, rendszeren francia s néhol német gouvernantok által, Falukon pedig még oly alant áll a nevelés, hogy leányiskola absolute nincsen, s így a földmívelő osztály milliói között nincs egy anya, nincs egy leány, a ki olvasni tudjon. Helyesen mondja az említett lap szerkesztője Marsillac ur, hogy: „a földész nejeinek is csak olyan lelke van, mint a hercegnőnek, miért vonják tehát meg amattól az igazság kenyerét, mi épp oly szükséges annak is, mint a minden napi eledel? Higgyék el ugymond, hogy ha a parasztnő is tudna írni és olvasni, sokkal többet érne.“

Nyilvános leánynevelde van 50, ebből 12 az országé, 22 a Brankován családé, 2 Ploest, 1 Romanacz, 1 Otetelesano, 1 Stirbey hercegnőé, 1 a Jonesko család alapítvány. Múltó megjegyezni itt is, hogy e szerint egyetlen egyháznak sincs leányneveldeje, hanem e helyett a szent György, Demeter, János és több más szentek egyházainak roppant jövedelme kifoly az országból a görögországi és jeruzsálemi zárdák pénztárába.

Magán finővelde a megyékben van 20; Bukuresben 11 nagyobb, 46 kisebb. A bukuresti magánintézetek: a lutheranosoké 177, Janellonié 158, Kodroné 137, Sévicsé 89, a katolikusoké iskola testvérek, schulbrüderek kezeiben 71, a magyar reformatusoké 4 tanítóval 106, Buchholzeré 60, Vichyé 44, Apostolaté 37, Nestoré 32, Eustakié 24, tanárok száma 144, tanulóké 3302.

Magán leánynevelde van a megyékben 5, Bukuresben 9, u. m. a Manelottié 96, a szűz Mária kath. zárda 95, a diakonissák növeldeje (lutherana) 63, Vaillanté 58, Lukasevicsé 54, Tepeghiosé 54, Kuné 24, Salviné 27, Mitanaé 19, Blarembérgé 67 tanulóval.

Másodrendű és professionalis iskolák: szent Száva tanoda, 381, Lázár-tanoda 140, katona-növelde 70, orvos-növelde 70, ipariskola 60, zenede 32, érseki seminarium 150, mind Bukuresben. A Pantileimon gazdasági iskola Bukurest határán 60, a krajovai tanoda 140, rimnik seminarium 94, buzevi 135, argesi 60, összesen 16 intézet 1551 tanulóval. Főbb iskolák: jogász 37, genie 10, erdőszeti 12 tanulóval. Ezekben kívül a múlt évben Vinterholder oktatást adott a gyorsírásból és kereskedelmi tanból. Tite Live-Majoresku a növelészetből, Marsillac a francia irodalom történetéből. Ez évben szaporodott a falusi iskolák száma 29-el, a tanulóké 7502-vel, a városiaké egy iskolával 1047 tanulóval. A magán növeldek száma apadt 30-al, minek oka a nyilvános iskolák szaporodásában keresendő.

Mintfogó hazánkban is éppen a napokban folytak le a vizsgálatok, nem ártana összeszedni ott is ilyenformán minden felekezet és nemzetiség iskoláit, tanulóit és tanulóit, hogy megismerhessük közlebből a két szomszédország nevelésügyének állapotát. Nagyon megérdemlené a fáradságot több tekintetben.

U. I. Ugy értesültem, hogy Ausztria nyilatkozatának a verostoronyi vasút érdekében nem lön eredménye. A herczeg aláírta a megszavazott Brankován-vonalat, s Bukurest Gyurgyevó között már szeptemberben hozzáfognak a munkáthoz, mely czélra 15–20 ezer cseh munkást fognak hoztatni.

Dezs, július 18-án 1862.

Verebi Soma egy nyilatkozatot bocsátott ki a lapokban, a „Kolozsvári Közlöny“ idei 100-ik számában megjelent levelem Deák Ferencz arczképének általa történt árulására vonatkozó tételt czáfolandó. Azt állítja ugyanis, mint ha én azt írtam volna, hogy ő Deák Ferencznek a pesti árva ház részére felajánlott arczképét árulta volna. Ezt én nem mondtam azon tudósításonban, hanem annyit állítottam, hogy az ő magán vállalatában megjelent arczképekkel hált, s csodálkozásom nyilatkoztattam a felett, hogy az oly nagykeletnek örvendett, midőn az árva házfőle kiadás alig

néhány előfizetőt kapott. Ennyit helyreigazításul a közleményem hibásan felfogott lapok számára, s Verebi ur megnyugtására, ki csakugyan hibázik akkor, midőn a nagy hazafi rosz képével árasztja el az országot akkor, midőn jó kép is létezik, s nyagle haszonkeresést üz, midőn egy jóteknony intézet fölsegelésére nyílik szép alkalom.

Ugy látszik, híressé is tette Verebi ur városunkat a képkelendőség dolgában; a napokban már a Rebuch-főle Erdély- és Magyarország-főle képeket hordozza egy német bizományos házról házra. Ezek már jó képek, de mivel csak oly magas áron adnak, mint a könyvársi uton, s mivel abba Rebuch és Hunfalvi urak városunkat fel nem vették, s látogatásra se méltaták erdélyi utjokban, nem nagy keletnek örvendettek. Nekünk nincs kifogásunk a művészi házálás ellen, csak haszonkeresés- s üzérkedésre ne használtassék fel a hazafi érzület.

A nyári próbatételek a helybeli iskolákban be vannak végezve, szinte 500-ra megy összesen a tanuló gyermekek száma, melyből 150 a ref. tanodára esik; ez jelenleg a legjobb hírből álló tanintézet iskolai tanár Kovács Ferencz vezérlete s felügyelete alatt, ki mindent elkövet a tanonczok buzditására, lelkesítésére, s igen jó tanítási és bánásmódja van; már is sok jó tanuló került ki az ő kezecselől, kik diszei a kolozsvári ev. ref. tanodának. Ezen iskolaprobátételeket jutalomosztás szokta követni, 3 pénz- és mintegy 20 nagyobb könyvből jutalom osztott ki; az írás- és tanulásbeli jutalmat P. J. nyerte el. Egy kissé elhagyatott állapotban van a rom. kat. iskola a szükséges anyagi eszközök, s pénzalap hiánya miatt.

A kisededővő intézet mennyire megfelel eredeti elrendeltetésének, jól esett tapasztalunk. 100-ra megy jelenleg a feljártó gyermekek száma; mi miatt egy segédtanítói gondoskodás vált szükségessé, kinek teendője lesz a szoros értelemben vett óvodai teendőkön kívül a nagyobbacska gyermekeket elemi oktatásban részesíteni.

Ma tételtt le a helybeli izraeliták sinagógájának alapköve szép közönség jelenlétében, egyházi szertartással; egyik előkelőbb héber polgár ez alkalommal magyar nyelven tartott beszédet. Az ünnepeken alóli is jelen volt, s 25 sorajegyet adott el az irói segélyegylet javára rendezett sorajátékra; s a készség, melylyel ez alkalommal az izraeliták a jegyeket vásárolták, nemzeti s irodalmi ügyeink iránti érdekltségüket bizonyíták.

r. l.

Felső-Fehérmegye, Móha, jul. 20. 1862.

Egy felsőbb hatályos rendelet kidönté az emlékdús réteni járás falvainak az alkotmányos időben nemzeti színebe öltöztetett jelvényes oszlopait. Járásai szolgabírák a 8 napot kitöltő szigorú rendeletnek eleget teendő, a járás sarkköve Fejéregyháza, tovább Héjasfalva, Szederjes, Zoltán és a többi helységeknek jelző oszlopait jobbnak vélte a lebongolt kedélyű előjárók testületének gyászkiáltásában kiásatni a nélkül, hogy újrafestésükkel ismét jellemezze a politikai változásokat. A nemzeti oszlopok száműzetése e járás lakóiban általános hatást okozta; csak Volkány szász ajku helységek némely lakóinak guyoros szemében lobbant fel az elrejtve volt örömeik még ki nem aludt titze.

Az oszlopok felretéve a falusbírák színjeinek árnya alatt pihennek. Csiki József.

Szekely-Udvarhely, július 24. 1862.

E hó 17-kén folyt le az Udvarhelyen levő „szekely-katholikus“ növeveldeben az egész éves nyilvános vizsgálat, melyről örömmel jegyezhetjük fel azon általános részvétet, melyet ez alkalommal a vidéki és helybeli mindkét nem levő tisztelt közönség valláskülönbség nélkül akkora mértékben tanúsított, hogy a ferencziek zárdájában levő szép kiterjedő szála is a megjelenteknek csak mint egy harmadát volt képes befogadni!...

És jólesett lelkünknek, hogy e zsenge intézet növekedésének szorgalma, s szinte hihetlenséggel határos előhaladása a jelen volt mindkét nembeli szakértőket bámulatra ragdhatta; nem is irhatjuk le valójában tollal azt, a mit éreztünk különösen, midőn a nagy szála oldalaszatlain a közszemlére kirakva volt, és a női kezimunkák lehető minden neméből több példányokban feltalálhattott egyes darabok csaknem egyenkint vétettek általuk vizsgálat alá, és észrevettük az általános meglepetést, s hallottuk a szűnni nem akaró helyeslő és dicsőítő nyilatkozatokat; ezen intézet jövője iránti érdekltséggel viseltető szívünket ez általános elégtelenség feletti öröm annyira meghatotta, hogy annak kellő ecsetelésére a legnagyobb költői lélek sem lenne képes!!

De teljesen kielégítettek bennünket az elemi osztályokban rendszeren előadni szokott tantárgyakból a jeles, bátor, s inkább a magyarázat, mint betű szerinti értelmes tisztá feleletek is; a közszemlére kitéve volt írásbeli gyakorlatok az intézet növekedésének csak szorgalmáról és szép előhaladásáról győzték meg a szakértő vizsgálat; a remek szavaltok pedig annyira elragadták a jelen lehetett nagyszámú hallgató közönséget, hogy az ezek után mindjárt megzendült kisedek jeles énekkara után az öröm- és hálaától áttartott viszhangozá, hogy: „dicsértessék a Jézus Krisztus.“

És a valódi tiszta öröm árjától elragadtatva, mintegy

önkéntelenül rebegénk hálát szívünk egész mélyéből erdélyi püspök dr. Haynald Lajos ur ó nagy méltóságának nagy-szerű és a báró Eötvös, gróf Beldi, gróf Haller, b. Henter, Ugron, Keserű, Andrási, Ferenczi, Lőnbárd, Csató és több nagy nevek jeles tulajdonosainak is intézetünk létesítésére tett szép áldozataikért, igen, mert ők levék lehetővé, hogy e napot az intézet lelkes vezetői és növendékei fáradságtalan önfeláldozásuk, s illetőleg szorgalmuk által „tünneppé” varázsolják!...

De hangos éljént kiáltánk a főtisztelendő igazgató esperes plebánus ur által érdem szerint kiemelt Szabadnászi József udvarhelyvárosi jelen volt derék polgárnak is, mint, ki előbb már ötven osztrák forintokat adományozott volt intézetünknek, s azt most újabban száz osztrák forinttal gazdagította, s a ki jelenleg is a legjobb író- és legjobb énekesek egy-egy osztrák forintot ajándékozott!

Azonban az intézet növendékei sem feledtek meg a nagylelkű alapítóról, mert püspök ur ó exejának, mlgs báró Eötvös József, mlgs és főtisztelendő apát, kánonok és királyi tanácsos Keserű Mózes nagy főtisztelendő igazgató esperes plebánus Csató József urak- és több más jöltévőknek is igen kitünő és becses nő munkákat küldöttek, s ille-tőleg szolgáltattak át háládóknak némi-némiképpen tisztáz-hatására, jöltudván: hogy csak ezen, s több hasonló jöltévők lehetségesítették ezen intézetnek az 1860. december havában kinyilvánított, és hogy abban a „főtanítónő” a szabad-szállás- és fán kívül 400, a „segédtanítónő” 150, és az „énekeztető” 163 osztr. értékű frt évi fizetéssel láttathassék el, s ezen kívül még az intézet számára is alkalmas helyi-séget bérelhessen és fizethessen.

A vizsgálat végeztével az intézet növendékei a főtiszt. igazgató esperes plebánus ur szíves adományából csaknem mindnyájan könyvek- és képekkel lepettek meg.

Végeztül a jelen volt diszes hallgatóság, és a 95 főre menő növendékek részéről főgymnasiumi tanár t. Bors Lázár ur köszönte meg meleg szavakban az intézet tanítóinak fáradságtalan tevékenységét, mint a melyet a siker oly fényesen koszorúzott, és ez igen is helyén volt, mert a ki látta a női remek munkákat, és hallgatta a jeles feleleteket és a szép énekeket, örömteljes kebelből hangoztatta, hogy főtisztelendő Csató József esperes ur, tek. Pintye Karolina kisasszony és Kovács Mózes ur iskolánk virágzatthatására sokáig, de sokáig éljenek!...

Es mi azon forró óhajtatásunkkal hagyók el a szent helylyé avatott terem külsőbét: vajha virágzásnak indult ezen intézetünk, még igenis sok anyagi szükségéi fedezésére szé-kely-katolikus tehetősb testvéreinket a szentlelek mielőbb megszállánál! Megszállánál pedig különösen nemes Udvarhely-városát, mert bizony-bizony ideje lenne, hogy az anyaváros és a kebelében létező két leánynevelde iránti tartozását már valahára méltóképpen lerója!?

r. l.

Udvarhelyszék, június 19-én *) 1862.

(Az udvarhelyszéki unitárius környéki-gyűlés.) Kedves napja volt ma vallásos életünknek, mert egyházi alkotmányos jogaink sérthetetlen-sége s szabados gyakorlata edes élvezet adta környé-lésünknek; nevelő gyűléstünk örömet szabadon választott környéki felügyelő gondnokunk, vargasi méltóságos Dániel Gábor ur tünneplés beigtatása. Széld lelkületű esperesünk a gyűléshez szokott atyai kegyelettel intézett üdvözlése után tolmácsoló környéktünk őszinte örömet, megnyugvását egy oly erélyes és szilárd jellemű felügyelő gondnok megnyeré-sében, milyent a derék hazafi, s keresztény polgár férfiban tisztelhetünk, kit a közelebbi alkotmányos időben a köztiz-télet, bizalom és szeretet karján egész Udvarhelyszék ület, s más edes reménnyel kísér egy óhajtott szebb jövő felé; s végre felkérte, hogy az üres gondnoki széket elfoglalva vegye gondozása s pártfogása alá egyházi ügyeinket, s kör-

*) E levél későre szolgáltattván kezzünkbe, csak most közölhet-ük, de érdekelt nem vesztette. Szerk.

nyéki érdekeinket. Erre tisztelt felügyelő gondnokunk lel-ketemelő beszédében kiemelte az embernek, mint hazafinak s keresztény polgárnak kötelességeit a haza és vallás iránt; s felhozta, hogy a jó hazafi, s igaz keresztény a vallás me-zején is arra van hivatva, hogy a vallásos érdekek körüli munkássága által a haza és nép felvirágzása, mlvelődése, szabadsága előmozdítassék, s erre kötelezettnek érzi magát még szorosabban, midőn ez egyházi hivatalos állomást a gyű-lés szabad és általános választása után elfoglalni kősz; s igéri is, mi erejében áll mindent megtenni, mit hazafias és vallásos meggyőződése szerint az illetőkkel egyetértőleg cél-zásútnak, szükséges és hasznosnak találand a nélkül, hogy tépelődnek, melyik vallás jobb és befolyásosabb a köz-tyeekre, haza és népjárára; mert ki is bajlódna most a félekkel, mikor annyi tenni valónak polgári életünkben. Ezekután felhívá az egész gyűlést arra, hogy vallásköz-ségünk s ezzel váhatlanul kapcsolott hazánk és nemzetünk közhasznú érdekeiben fogjunk apostoli és hazafias egyetér-tésse kezdet, hogy működésünk tődvös célra, s óhajtott ered-ményekre juthasson. Erre felzúdult a népes gyűlés örömkí-áltása és sokszoros éljenzésekben nyilvánítá tisztelő szeret-tét s bizodalmat azon férfiu iránt, kit a polgári téren, bár rövid időig hivatali magos állásán, de kitartólag benső ér-zelmeiben megszokott szeretni és méltán tisztelni; s ismét azon való örömet, hogy egy oly család ivadékat nyerte meg környéktünk felügyelő gondnokul, melynek ősei az unita-riusoknak hazánkban legelső korszakától kezdve egész mos-tanig védő, fentartó és pártfogó szerepet vittek, s egyhá-zunknak a legelső főgondnokot is e család adta cselőt há-rom századdal, és Udvarhelyszék mostanig e családból felügyelő gondnokot nem birhatott. Az összehangzó felkiáltás, mintegy magasztos ima szellemében emelkedett egy igaz Istentünk elébe, áldást kérni felügyelőnk tartós életére s ked-ves családjára.

Ezekután széket elfoglalva szerény esperesünk mellett. élénk figyelemmel s részvétellel kísért a közügyek tárgyalá-sát s tanácskozásainkat, s készséggel vállalt el több felkéré-seket megbízásokat oly kérdésekben, hol polgári erélyes-ségre, s a hatalom tekintélyes fellépésére van szükség.

Különb. figyelemmel tárgyaltattak a népiskoláinkról be-jött vizsgálati tudósítások, s a felmerült hiányok és külöm-bözések kiigazítása s javítása felől tettett határozatok; ki-neveztetett egy bizottmány, mely István király napkor érte-kezetet tartson a tanítómesterekkel, a kézikönyveket meg-vizsgálva egyenlősítse, s minden iskolánkban nyanazon egy tanrendszert és tanításmódot egy rendezzen el, hogy még ez évi iskolázás kezdetén a szerint kezdődjék a tanítás.

Több érdekes tárgyakról felett is egyetértő s nyugott tanácskozás által hozott cselészerti határozások, ekleziásák és egyesek ügyeiben tett szükséges intézkedések, s ezekről vitt jegyzőkönyv olvasás után a gyűlés nyájas és bizodalmas búcsuvételek közt bevégeződött.

i-n.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Szászvárosról egy tudósítást kaptunk a „Gre-gorius”-tünepély alkalmával történt botrányos jelenetről, de minthogy a beküldő magát a szerkesztőség irányában is alnáv alá rejté, nincs elég bizodalomunk értesítését közreadni. Kérjük a tudósítót nevezze meg magát, nem azért, hogy kiltétét nyilvánosságra hozzuk, hanem, hogy felelősség kér-désének esetében tudjuk: kiért vállalkunk felelősséget, s szükség esetében kihez folyamodjunk további felvilágosításért. Általában oly tudósításokat, melyeknek beküldői magukat nekünk meg nem nevezik, nem szoktunk kiadni.

— Székely-Keresztúrról Karácson Mozes e. me-gyei jegyző ur egy czáfolatot küld Bacsoni Ádám urnak, la-punk 108-dik számában tett óvására. Az egészet csak nyilt-terben rendes díj mellett adhatjuk; itt azonban kiemeljük a czikk velejét, melyből kijön, hogy Bacsoni ur ok nélkül ér-dekelte óvásában Karácson urat; mert azon czáfolat, melyre

azon óvás vonatkozott nem Karácson ur, hanem egy arra kijelölt jegyző írta ki azt a jegyzőkönyvből, és így Bacsoni ur támadása e részben helytelen; azon állítás is helytelen, hogy a jegyzőkönyvnek nem volna hitele azért, hogy szé-kezés folytán nem tisztázódik. Erre nézve K. ur megjegyzi, hogy egy a válaszokat, mint a határozatokat s általában a jegyzőkönyv minden tárgyait mindig a székezés alatt írta meg, s felolvassván hagyatta helybe; csak azoknak letisztá-zását vitte hon, mire a székezés alatt idő nem lehetett, a tisztázatot minden következő székezés elején felolvassák, az impurum melléklete mellett s a jegyzőkönyvet e szerint áll-ítják meg és azt soha felsőbb helyen sem diffcultálták. E szerint Bacsoni ur ezen állítása is helytelen és alaptalan gyanúsítás. Ezek a czáfolat sarkallításai, melyek, ha valóik B. urnak K. urra tett vonatkozásait teljesen megbiúsítják.

— Báró Józsika Kálmán a szükséges engedélyt megkapván, szépirodalmi, művészeti és műbírálati Közlöny fog megindítani Pesten.

— A „Magyarország” írja, hogy: „gróf Crenneville altábornagy, Erdélyország kormányzója, két hétig fog Bécsben maradni.”

— Az „Arader Ztg.” írásbeli első megintést kapott irányáért, mely a kiegyenlítési törekvések ellen hat.

— A „Pontus” nevet viselő 400 lőerejű dunai vontató-gőzös, Mohácsnál gorgonyozva, leégett. Mióta a dunai gőz-hajózás fenáll, királyi folyónkon ez az első ilyes baleset. A hajó faalkotrészei mind elhamvadtek; a vasrészek és a gép az ó-budai hajógyárba szállítottak. A matrózok a hajó-tisztelt együtt szerencsésen menekültek.

— Pesti körökben sokat emlegetnek most egy Lipcsé-ben megjelent „Önbírálat” című rőpiratot, mely társa-dalmi, irodalmi bibáinkat, s a „benyőlő aristocraták” ke-ményen ostorozza. A „P. Hirnök” pedig egy „Mindent a hazaért, még a népszerűséget is!” című rőpiraton rágódik, melynek szerzője — ugymond e lap — igazán ere-deti „pipás nemes ember”- gondolatokat nyújt, s 1848-hoz ragaszkodik.

— Gróf Pejacsevich-nek a kincstár ellen oly pöre van, melynek alig akad párja. A pör már sok éven át foly, tárgya pedig 1.200.000 pfnyti összeg. Továbbá a töle, ille-tőleg őseitől, a katonai határovidéket alkotásakor elvett föl-dekért, 80 évi időközön át, évenként 52.000 ft kárpótlást követel, mely kamatos kamattal körülbelül 6 milliót tesz. Feltéve, hogy a gróf a temesvári katonai törvényeséknél, mint a „határ” illetékes bíróságánál pőrt megnyeri, az osztrák pénzügyéreknek nem kis fejtörésbe kerül, hogy honnan fedezék e költséget, mintán tudtukkal nincs tarta-lékalap ily eshetőleges kiadásokra.

— Egy kecskeméti gyászestéről a „P. H.” levelezője jul. 22-dikéről így értesít: „Tegnapelőtt d. e. az itt lakó egyik pest-pilis soltmegei köztiszteletben álló főorvosunknak, Kadai Endre urnak nejét, szül. ns. tordai Zákos Ágnes urhölgyet saját házuknál egy rácz deák pisztolylyal egy meglötte, hogy azonnal meghalt. Ezután a gyilkos ifju, Csobanow Tam. szintén pisztolylyal lölte meg magát és nagy kilöndás után a „magyar király” vendéglőben, hová őt kocsin a rácz tanuló — az itteni reform. főgymnasiumba járók — vitték s ott ápolták, meghalt még azon éjjel. A meggyilkoltatott urnó temetése tegnap d. u. 5 órakor történt, melyen a városnak mintegy negyedrészé jelen volt. A 30 éves, boldogult edes anya 3 gyermeket hagyott hátra. Béke hamvaira! A gyilkos ma lőn eltemetve a n. e. görög szer-tartás szerint.”

— Pozsonyban boldogult József nádornak egy több lábnyi nagyságu arczképe van, a melyet egy már elhunyt művész, évekig dolgozva rajta, tollal festett, vagyis inkább irt. Csodálatos műve finoman van dolgozva, s a vonások, melyek az arczot, ruházatot stb. ábrázolják, nagytöltegen tekintve: betűk, a melyeknek összege költeményeket alkot. A kik látták, remekműnek mondják. A művészt a pozsonyi újság nem nevezi meg, de azt írja, hogy a képet mostani birtokosa olesóért átengedné a nemzeti muzeum számára.

TÁRCZA.

Hogyan civilisalnak minket?

(Folytatás.)

Csakhamar a nagy kaszinóból fekete ma-gyar öltönyben gyászavont kardokkal né-hány száz daliás alak szomoru arczal meg-ható gyászmenetben baladott a nagy templom felé, melynek nagyrésze gyászba öltözött nők-kel már el volt öltözölve.

Midőn behaladtam, egy oszlopra dőlve égő arczal láttam Feuermant, kinek sze-meit magyar gyászruhába öltözött fiatal höl-gyen tévővázták, ki hozzá nem távol foglalt helyet, s nem volt idegen a fiatal szemlé-lődő tekintetűl. A fiatal hölgy nevére Tauber Julia, helybeli szász család ivadéka, s ha Feuermann rávetett forró pillantásait megfon-tolám, azonnal sejtém, hogy ez azon Julia, kinek ő Romeoja kívánna lenni, kit a sétat-éren Gusztáv barátjának emlegetett.

En körültekintve foglaltam helyet, s nem-sokára láttam fiatalunkat a kellemes hölgy-bez közelíteni.

Nagysádl mondá ez kellemes hangon, az Isten házában, hol az emberek egyenlők s mindegy atyának gyermekei, tehát mint test-vérek állanak, megbocsát ön nekem, ha be-mutatlanul közelitlek nagysádhoz. En itt ide-gen vagyok, a német lovagi rendből távol hazában születtem, s nem ismerem az itteni társadalmat; talán itt a régi patriarchalis rendszer divatozik, s egy város egy terület képez egy családot; mert én soha sem láttam még halottat, kit egy egész város gyászol.

— Uram mondá a hölgy — a nagy ha-

lottat nem egy város, Széchenyit az egész magyar királyság gyászolja.

— Tehát ő talán magyar király volt?

kérde Feuermann.

— Nem uram! Ő magyar polgár volt, ki a nemzetnek áldozta szellemét s vago-nát, ki akademiát, színházat alapított, gőz-hajókat létesített; megtörte a vaskapun a Duna szirtjeit, Pestet s Budát lánczbidall összekötötte, létesítette a lőversenyt, 1848-ban magyar miniszter volt, egy golyó által megszünt élni. De figyeljen ön, kezdődik a nemzet hymnus: a mi kedves hym-nusunk.

Feuermann a falnak dől, arca nagyon égett. A gyászünneplést megilletőve nézte végig, és láttam egyszer szemem egy pár könyvet végig görögnini.

Mit gondolhatott? azt nem tudom. Talán csak nem azt, hogy e bolond népet jó volna civilisálnunk?

IV.

Az idő télfélle hajlott, Kolozsvár ujra kez-dette visszakapni régi élénkségét. A magentai és solferinói napok után a küleseményekről a diplomácia figyelme is a beleseményekre fordult. Mindenki azon reményben volt, hogy a belkérdekekben nagyszerű változások fog-nak bekövetkezni, mintán Bécsbe az addigi osztrák tanácsadók mellé Magyarország egy pár oly népszerű embere hivatott meg a be-következendő intézkedések előkészítésére, kik csaknem egy időben a protestans egyház-tagjainak védelméért fogságra ítéltettek.

A társadalom külszíne már egészen meg-volt változva, minden nemzeti színezet ömölt el. A hölgyek még egyszer oly szé-pék lettek, a külső kellemeket oly nagyon

kiemelő magyar öltözetekben; a fiatalság fe-szes és sinoros magyar viseletében azon ősi erély és dőltség volt kifejezve, mely atyá-inkat Európa népei közt mindig megkülö-nbötözte, s mely a minden nemzetek hadser-gében elfogadott huszárságot a katonai dél-cezesség eszményképűl állítá fel az emberi-ség fogalmában.

A színházi idény megnyitásával más tár-sadalom látszott a tavalyinak helyét elfog-lalni. A páholyokból diszes párták ragyog-tak alá, a magyar ingek csipke fodrai in-gerbőlajlt költsönzének a női puha karoknak; azok a palinkára vetett menték, melyek a női gyöngédség mellé az izlés dőltségé-gének bájos ellentétét állíták fel, meglepő ha-tást gyakoroltak a szemlélőddőre.

Alant a földszinti helyek s zártisékek ke-rekk magyar kalapokkal voltak eltelve, s a roppant tömegben csak négy magosteteli kalap volt látható. Egyikét azoknak Feuer-mann viselte, a másikat az ő nem tudom miféle Gusztávja, kivel együtt jöttek e saiso-n most legelőbb a színházba.

En hozzájuk közel foglaltam helyet és láttam, hogy Feuermann végig tekintvén a közönségen, a mint végre szemei Gusztáv kirívó magas kalapján megakadtak, arca gyöngéden kipirult. Csakhamar leült helyére, s csöndesen, hogy senki észre ne vegye, magas kalapját lesuhasztá a zenekar rácsá-nak párkányára. Gusztáv csakhamar követte őt. Feuermann pedig így szólott szomszéd-jához:

— Különös nép ez, mely ily egyszerre akart s ily egyértelművel tud cselekedni min-den titkos propaganda nélkül, az ő propagan-dája a nyilvánosság s bátorság, s van elég

pénze arra, hogy pantallont s frakkját egyszerre a zsihársokhoz küldje ki.

Feuermann egész estvén át hajdon fővel volt a színházban. Ő talán öntudatlanul egy nemzet akarata előtt emelt kalapot. Lát-csőve többé nem kereskedett a közép páholyokon, legkedvesebb nyugpontja tekinté-nek a zártisék jobb oldali szöglete volt, hol szemem is csakhamar fölfedezték ama csön-des merengés czélpontját, a kellemes Tauber Juliát.

Másnap pörge kalappal, harmadik nap Kazinczi mentében láttam Feuermant a színházba megjelenni.

No — gondolám magamban — ez csak-ugyan civilisált bennünket.

Minthogy újból páholyba kelle járnom, s ott a nők hátamögé szorultnak szűkebb volt láthatárom, ezután kevesebb figyelemmel ki-sértem a kis németet. Aztán fontosabb poli-tikai változások is foglalták el mindnyájunk figyelmét, hogy sem ily kis tárgyakra na-gyobb gondot fordíthattunk volna.

Azonban a mint ujra tavaszodott és én újból a sétatérre mentem, egykor három fia-lt embert láttam összeülvekeve haladni el, élénk beszélgetés közt.

A középső izmos magyar gyerek volt, na-gyon szépen fektült természetén a világos me-gy-szin magyar nadrág, s mekkora volt megle-petése, mikor annak viselőjében Feuermannra ismertem, ki egy téli idény alatt a magyar nyelvet annyira sajátjává tette, hogy már meglehetősen kitudta fejezni gondolatait, s a mint látszék, tős győkes magyar fiakkal társalaghatott.

(Vége következik.)

— Egyik divatlapunk szerkesztője a napokban a Kun-ságon utazván, ott saját szerzői találkozása volt. Lovas legény vágatott eléje, s aggódva kérdezte tőle: vajjon csakugyan kivégzik-e az elfogott Bogár Imrét? A szerkesztő kérdést tett, hogy miért érdekli e dolog oly nagyon? — „Mert testvérem, lón a felelet, — én Bogár Jakab vagyok.“ — Ez nem a legkellemesebb meglepetés volt a szerkesztőre nézve. A rabló azonban nem bánta, nem követelt semmit; hanem beszélt lépérről testvéréről, s kijelenté, hogy ő maga sem fog többé rabolni, fosztogatni.

— Passauban történt, s az ottani lap jól áll érte: Egy schiringi korcsmában táncmulatság volt, s mert a szomszédban lakó hivatalnok nem tudott aludni, a csendőrséget hivatva, s a zenét akként szüntette meg, hogy a zeneeszközöket sajátkezűleg verte ki a zenészek szájából. Egy igen békés természetű timár legény ekkor azt jegyezte meg: „Tebát menjünk haza, úgy is itt a munka ideje,“ mely megjegyzés annyira felfigyelt a burocrata szívet, hogy azonnal parancsot adott a vakmerő timár legény elfogatására. Midőn az elfogott kérdezte merte, hogy tulajdonképpen miért került a csendőrség kezébe, ezek egyike szorongással kétszer lábába szurt, s midőn a melle ellen irányzott lökést szerencsésen felfogta, a csendőr kibúztá kardját, s oly három sebet vágott fején, hogy a bőr a hajjal együtt lemállott. A polgárság e brutális eset által rémítőn fel van ingerelve.

— A temesvárvárosi törvényszék a Schüssmann házastársaknak büntetőrebb közelebb ítéletet hozott. Büntült volt, hogy két kisdied gyermekeiket füttelen, butortalan szobában, ugyszólván moslékon, hónapokig tisztitlanul tepsedni hagyták. Az anyát két évi, az apát féle évi börtönrre ítélték. Bár ez utóbbira nézve az ítélet igen szelid, mégis mindketten fölébezték.

— Ismert zenészünk Kálozdi zenekara jelenleg Londonban időzik, s ott jól szervezett s begyakorolt előadásaival sok sikerben s elismerésben részesül. E hó elején a többiek közt az orleansi herceg fényes termében is szerencsés volt zenekarával működni, hol jelen volt London legmagasabb köreinek színe, s hol a 25 tagból álló s dísz magyar ruhába öltözködött zenekar sok kitüntetésben részesült. A fényes vendégkoszoru száma — mint írják — többre ment ezernél s az egész ünnepély oly nagy fényvel, bőkezűséggel ment véghez, hogy — mint írják — 3000 font sterlingnél (30,000 ft) többre került a hercegnek. — Több magyar főúr is jelen volt a fényes ünnepélyen.

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, jul. 21. Az alsóház mai ülésében Griffith kérdést intéz a kormányhoz: Igaz-e, hogy a Porta csapatokat szándékozik küldeni Szerbiába; továbbá igaz-e, hogy egy török hadihajó, egy osztrák gőzös segélye mellett Belgrád alá ment, s ha igen, az angol kormány tudta-e beleegyezésével történt-e ez, s végre igaz-e, hogy a consulok és a várparancsnok által jun. 16-kán aláírt egyezség daczára, a város 17-kén mégis 9 óra hosszúságú lövetést a várból, s hogy az európai consulok ez eljárás ellen erősen tiltakoztak. Palmerston: A kormány az első kérdést illetően nincs értesítve. Ha a török kormány jónak látta csapatokat küldeni Szerbiába, arra teljesen jogosítva van. A belgrádi eseményekre nézve úgy hiszi, hogy csakugyan jött létre egyezség aziránt, hogy a város ne lövettesse. Azonban úgy látszik, hogy később a város részéről agresszív lépések történtek, s ezek okozták, hogy a fellegvár a tüzelést ismét megkezdte.

FRANCZIAORSZÁG. Paris, jul. 21. Thouvenel ur visszatért Londonból a nélkül, hogy az amerikai külülsővetkezett déli államok közös elismerése tárgyában kívánt eredményhez jutott volna. Lindsay angol parlamenti tag, ki e tárgyban az innen sugalmazott indítványt tette, mintán a vállalatt megbiúsult, Párisot át Vichybe utazott a császárhoz, mivel több év óta barátságos ismeretségben van. Azt mondják, hogy a középamerikai tengeren állomásozó különben is hatalmas francia hajóhad egy külön ágynaszád osztálylyal fog erősíteni. A hajóhad erősítése sokkal világosabban mutatja, mint a szárazsi csapatkiebítés, hogy a császárnak az éjszakamerikai háború eshetőségei sokkal inkább szíven fektiesznek, mint a guadelupe vereség megboszulása. A mint mondják Lincoln elnök már panaszt emelt volna egy amerikai hajóért, melyet a francia hajóhad a mexikói öblében elfogott.

Paris, jul. 25. A tegnapi „Patrie“ jelenti: Bizonyosnak mondják, hogy Garibaldi el van határozva 6000 önkéntessel kiszállani a római parton. Hat francia hajó küldött a kiszállítás megállítására.

OLASZORSZÁG. Turin, julius 24. Egy igen fontos ténytől beszélnek. Azt mondják, hogy Olasz, Francia, Porosz, Orosz- és Angolország együttes jegyzéket intéztek a pápához, melyben kéri, hogy Európa és a vallás érdekében mondjon le a világhatalomról. A jegyzék egyébiránt alázatos kifejezésekkel és kérő modorban van szerkesztve. E hír közlöje nem kezesedik ugyan annak hitelessége felől, azonban megjegyezt, hogy igen biztos kűföböl merítette.

A mai lapok jelentik, hogy Olaszország több városából fiatal emberek utaznak Genuába. Az „Opin.“ szerint további rendeltetéstől célját nem tudják, elindulásuk előtt azonban eskütt tesznek le. Azt hiszik, hogy Palermoba fognak hajózni. A kormány azon aggodalomban volt, hogy a toskánai partokon kiszállást fognak megkísérteni, s azért sietve csapatokat is küldött oda; az aggodalom azonban alaptalanak bizonyult.

Az a hír, hogy Garibaldi elutazott volna Sziciliából, alaptalan. Jul. 22-kén még Palermoban volt. Rómából rendre távoznak a külhatalmak képviselői. Kiss eleff gróf orosz követ igen bidegen bucsuzott el Antonelli bimborktól. De Castro az egykori nápolyi udvarnál volt spanyol követ, a reactio nagy bajnoka, szintén utra készült. Egy madridi távirat szerint nem lehetetlen, hogy bizonyos feltételek alatt Spanyolország is el fogja ismerni Olaszországot.

Tristany, a ki magát „II. Ferenc király tábornagya- és seregei főparancsnokának“ írja, Chiavone után Zimmerman rablóvezért is elfogatta, mivel vonakodott az ő felsőbbeségét elismerni.

A követkamara jul. 19-iki ülésében Petrucelli következő kérdéseket intézett a miniszteriumhoz: 1) Büntárs akare lenni továbbra is a kormány a francia szövetségben? 2) Mennyire haladtak a római és velencei kérdések? Tettek-e Angolország és Ausztria ajánlatokat Velenczére nézve. 3) Történtek-e alkudozások a német fejedelmekkel külviszonyaink javítása végett? 4) Mily viszonyban vagyunk Belgium és Svájczzal? 5) Igaz-e, hogy az angol és olasz kormány között feszültség uralg. 6) Mily viszonyban vagyunk Törökországgal, különösen a montenegroi és szerb kérdést illetően. Durando: Nem követhetem Petrucelli urat azon tere, melyen mozog. Kötelességem s az idő rövidsége nem engedi azt. Az angol kormány soha nem tett közleményeket Rómára nézve. Azon kérdésre, megmaradunk-e tovább is szövetségben Franciaországgal, azt felelem, hogy köztünk és Franciaországgal közt szerződés nem létezik. Csak erkölcsi szövetség, némileg közös felelősség köt bennünket össze. Mi soha sem gondoltunk mexikói expedítorra. Az új szövetségekről szállongó hírek alaptalanok. Az angol-francia szövetség még mindig fenáll. Oroszország közeledése fontos esemény. Olaszország hivatala, összekötő kapcsot képezni Oroszországgal és a nyugati és keleti hatalmak közt. Egy év előtt alkudozások folytak Velenczét illetően. E pillanatban azonban nem lehet azokat folytatni. Németországgal nem folytak alkudozások, de Poroszországgal példája hatni fog a szövetségi gyűlésre. A Belgiummal való viszonyok barátságosak. A Svájczot illetően, oktalanság volna az ezzel fenálló viszonyok megvárása. Ha egykor szükségesnek bizonyulna, hogy a Svájcz egy része természetesen hazájához csatlakozzék, egész erejét felhasználja, hogy a veszteség más tartományokkal pótolassék. Olaszország mindent elkövet Svájcz függetlenségének oltalmazására. A Spanyolországgal nézetkülönbség kiegyenlítéséhez közeleg. A római kérdést illetően nem ígéri ugyan a megoldást, de hiszi, hogy sikerül azt a rendes kerékvágásba hoznia. A nemzetközi viszonyoknál sok körülményre kell figyelemmel lenni. Olaszország bűnülaba ejtette a világot erőlye és egyetértése által; ehhez még egy harmadik erőlye is kell: a türelem! A türelem nemokára Rómába vezet.

NÉMETORSZÁG. Berlin, jul. 22. A követek házában Reichenspergernek Olaszország elismerése iránt tett interpellatio öt óra hosszan folyt érdekes vitát idéztetel. Az elismerés ellen szólottak a katolikus pártiak, kikhez tartozik az interpelláló is; mellette a haladók és a szabadelvűek. Reichensperger többek között így szólott: Olaszország elismertetésére két ok lehet befolyással: a nemzetiségi elv és a bevégzett tények elve. Az első ellen a volt külügyminiszter elég élesen nyilatkozott. Vajjon ezen elv alapján ismerte volna-e el a kir. kormány Olaszországot, midőn épp ez ellenében nem rég kijelentette, hogy ez elv minden jogviszonyok gyökeres megváltoztatását vonná maga után? Reményem, nem így áll a dolog, s annál kevésbé, mivel a nemzetiségi elv rák nézve nem csupán doctrinair természetű, mintán hasonló törekvések nálunk is mutatkoznak. — A második ok a bevégzett tények lehetnek. Ez a nemzetközi viszonyokon alapul, melyek ennél erősebb jogot nem ismernek el. De ezért még nem minden tény jogos is. E tekintetben Welcker tekintélyére hivatkozom, ki azt állítja, hogy a bevégzett tények alapján valamely állam csak akkor ismerhet el, ha bizonyossággal szerezhető aziránt, hogy magát fentartani is képes.

Azt hiszem, e bizonyosság a legnagyobb mértékben hiányzik Olaszországnál, mely kényszerülve van Franciaországra támaszkodni. Mikor fogja a francziák császára Olaszország függetlenségét visszaadni azt nem tudom, de kétem, hogy erre Poroszország elismerésének befolyása legyen. De ha az ellenkező történnék is meg, az a kérdés, vajjon Poroszországnak szabad-e, érdekében áll-e ez eseményt előidézni? s különösen tekintettel a 7 millió porosz katolikus lakosra. A pápa souverainitása az egyház függetlensége érdekében szükséges; a pápa nem lehet más uralkodó alattvalója. Durando sürgőnye azt állítja, hogy e kérdés csak erkölcsi eszközök által oldatit meg; de az itt a kérdés, hogy az „erkölcsi“ szócskát valódi, vagy szárdinai értelemben veszik-e. A sürgőnye maga is ragaszkodik azon eszméhez, hogy Róma Olaszország fővárosa. Ez, azt hiszem, nem igen kedvező tanuságot tesz az új királyság békés érzelteiről. Durando sürgőnye Velenczét is szükségesnek mondja Olaszországra nézve: de épp oly szükséges az Németországnak is. Nyugodtan szenvedjük-e, ha Garibaldi azzal dicsekszik, hogy a német ebajt Olaszországból kiveri! És mindezek ellenében kívánt-e a porosz kormány garantiákat oly nemzetől, melynek ígretében bizni nem lehet? — A miniszter felelete előre készen volt, s azért nem is bocsátkozott a Reichensperger interpellatiojának részleteibe. A nemzetiségi elv abszolút elismerése eszében sincs Bernstorff grófnak, Velenczét és Rómát illetően pedig Durando tábornok békés biztosításaira utal, s végre ajánlja, hogy a porosz katolikusok érzelmeiket a többi katolikusokéhoz alkalmazzák.

Twisten: kijelenti, hogy a ház jelentékeny többsége egészen ellenkező nézetben van az interpellans ural. A német nemzet a legjobb kívánságokat küldi az olasz nemzetnek, és ohajtja, hogy hasonló sorsban, ha nem is hasonló utton részesülhessen ő is.

Vischow: azt hiszi, hogy Poroszországnak már rég el kellett volna ismernie Olaszországot. Reichensperger a leggyalázatosabb gunyvetet említette fel, melyet az olasz nép a németek ellen használ, és melyet Garibaldi is legközelebb kiejtett. E kifejezés nem Poroszországot illeti, hanem az osztrákok szerették azt maguknak, hosszú rossz kormányzatuk által, és ez nem terjed ki más németekre. Hogy a velencei kérdést közvetlen a római mellett kell tárgyalni, az is Ausztria hibája, mely minden nemzeti törekvésnek ellenszolgált.

Waldeck: Az olasz királyság már eddig is nagy solidaritást mutatott. Az 1859-diki állapot Garibaldi örökbiú diadalmenete által elíteltetett. Olaszország elismertetése Poroszországnak érdekében van, mert ezáltal az felszabadul

Napoleon befolyása alól, ki itt akarja ellen is jó szolgálatot kényszerült tenni a szabadság ügyének. Örömmel üdvözl, hogy Olaszország egysége a pápa világi hatalmának megszüntetésével is eszközöltek, s hasonló sorsot kíván Németországnak is.

Rohden: Az előtte szólóra vonatkozva, szerencsét kíván a kormánynak azon férfiú támogatásához, ki Garibaldi ököljogát „örökbiú diadalmenetnek“ nevezi, és a bécsi congressus határozatait tabula rasának tekint. A jelen olasz kormány híveinek többsége Rómában még nincs constatozva. Milanoban is többször kiáltották: „Le Victor Emmanuel!“ E kérdésben a vallási és politikai érdekeket nem lehet egymástól elválasztani.

Schultze: Századunkban csak nemzeti kormány tarthatja fen magát, és Németországban is szert tehetünk ily kormányra nemzeti mozgalom után. A mi egyességlünknek nem idegen dynastiák, hanem államkülönbségek állnak útjában. A mi mozgalmaink azonban eddig még nem bírtak kormányellenes színezettel. Azt hiszem, az idő segíteni fog rajtunk és átveszi a népek azon souverain törekvéseinek végrehajtását, melyekről Reichensperger képviselő beszélt. A valódi souverain azonban a haladás, melynek csekély erőnkkel szolgálni igyekszünk.

Berlin, jul. 24. Az alsóház tegnapi ülésében a francia-porosz kereskedelmi szerződés tárgyalása folytán Bernstorff gróf visszatartotta Pleszman követ azon állítást, mintha a kereskedelmi szerződés Franciaországnak adott politikai engedményeket is tartalmazna; csak gazdasági és kereskedelem-politikai tekintetek irányadók.

A 24-i ülésben a kormánybiztos abbéli reményét fejezte ki a kormánynak, hogy a vámeylethez tartozó minden állam csatlakozni fog a francia-porosz kereskedelmi szerződéshez. A kormány kijelentette, hogy Poroszország a francia kereskedelmi szerződés nélkül sem újítja meg a vámeyleti árszabályi szerződést. Ez az államkormány kereskedelmi politikájának irányát eléggé jellemzi. Minden eshetőséget előlegesen nem lehet tekintetbe venni.

A „Sternztg.“ azon hirt, mintha a kormánynak szándéka volna a kamarákat elnapolni, a következő nyilatkozattal czáfolja meg: Fel vagyunk határozottan kijelenteni, hogy e rendszabály alkalmazása a kormánynak eszében sincs. Tétett ugyan hasonló indítvány a kormánynak, és pedig országgyűlési körök által, de bármily jogosultak legyenek is némely, e rendszabályra nézve irányadó körülmények, a kormány azon meggyőződésben van, hogy nem az ország érdekében történnék, ha a jelenleg folyamatban levő munkálatok megakadályoztatnának, s annyi fontos kérdés megoldása elhalasztatnék.

München, jul. 18. A „Patrie“-nak egy távirati sürgőnye szerint az ausztriai császár és bajor király ö felsőgeik találkozása nem eredményezte a porosz-francia kereskedelmi szerződés tárgyában reményelt egyetértést. A bajor király nem akart az országa képviselte által nyilvánított véleménynek ellenszegtülni.

SZERBIA. Belgrád, jul. 23. A „P. Li.“ levelezője írja: A török-szerb ügy feletti értekezés megkezdődött tegnap Konstantinápolyban. Biztesithatom őrnt, hogy a szerb fejedelmi kormánynak lehetetlen a várak kiürítése iránti kívánságtól elállani, ha nyakára nem akarja zúdítani a forradalmat; mert Belgrádnak egy kivándorolt lakosa sem fog ipar- és kereskedelmi üzletével visszatérni mindaddig, míg a vár török katonasággal lesz megszállva. Így Szerbiának fő- és kereskedelmi városa egészen pusztává lesz, kereskedés és hitel megszűnik benne, minek kimaradhatlan következménye, tekintve a törökök ellen különben is uralkodó elkésredést, alig lehet más, mint általános forradalom. Békéhez tehát csak akkor lehet remény, ha a várt a török katonaságtól szerződésileg kiüritik. Ha e nem történik, úgy a háboru kimaradhatlan, mert Mihály herceg nem akar a közvéleménynek ellenszegtülni, hanem folyvást arra maradni a mozgalomnak. Több mint 60,000 szerb áll már fegyver alatt részint Belgrádban, részint a határszél veszélyesebb pontjain és csak egy felhívás kell, hogy még 100,000 csatlakozzék hozzájuk, a kik mindnyájan önkényesen, sőt nagyrészt saját költségükön fognának harcolni a törökök ellen. A volt, állítólag letett várparancsnok Asir basa még csak tegnap utazott el Konstantinápolyba.

A „D. Ztg.“ szerint is megkezdődött Konstantinápolyban az értekezés, melynek azonban a montenegroi viszály nem tárgya.

A nagyhatalmak konstantinápolyi követeitől sürgőny érkezett az iteni konzulokhoz, hogy bírák rá a fejedelmet arra, hogy az értekezlet tartama alatt a törökök jogai és területei nem fognak megsérteni, minthogy a porta hasonlóan ünnepélyesen kinyilatkoztatja, hogy a szerbek életét és tulajdonát tiszteletben tartandja. A fejedelem Francia-, Angol-, Orosz-, Porosz-, Olaszország és Ausztria konzulait fogadta s megajánlásukra hozzájuk intézett beszédében azon feleletet adá, hogy a szerbek, már az ellenségeskedések megszüntetése óta amugy is minden viszályt kerülve, tekintve a portának a nagyhatalmakhoz intézett legújabb nyilatkozatát, ezután annál inkább kerülni fogják.

AMERIKA. Uj-York, jul. 11. Lincoln elnök a hadsereghez tartott beszédében azt mondotta: Nyugodtan tér vissza, mivel oly férfiakat tud maga körül, kik nem nyugodnak, míg Richmondot be nem veszik; bizik a hadseregben s M' Clellanban. — Lincoln e tábornokkal tartott magánértekezlet után visszatért Washingtonba.

Ujabbak. Berlin, jul. 25. A képviselőház mai ülésében a Franciaországgal kötött mind a három szerződés csaknem egyhangulag elfogadtatott. A szavazás név szerint történt. 264 képviselő a szerződés mellett 12 katolikus tag ellene szavazott. A pénzügyminiszter közszönetet szavazott a kormány nevében e nagy egyetértés- és a kormány iránt tanúsított elismerésért; azon reményét fejezte ki, hogy az Isten meg fogja áldani a békénék ezen nagyfontosságú művét; ígérte egyszersmind, hogy azon uton, a melyre lépett, tovább fog haladni.

Uj bizonyítványa ezen cselekmény annak, — szölt a pénzügyi miniszter, — hogy köztünk soha sem hiányzott az egyetértés, ha Poroszország becsülete forgott kérdésben.

— Turinból írják, hogy a francia kormány szigorúan vigyázta Garibaldira, és czirkáló hajóinak bizonyos esetekre szigorú utasításokat adott. A tábornok egyik újabb beszéde, mely ismét nem hízogdón ütött ki Franciaországra nézve, szolgáltatott okot e rendszabályra. Mit akar tulajdonképp Garibaldi, azt senki sem tudja. Mazzini ismét mozog; ismét egy manifestumot bocsátott ki.

— Egy romai tudósítás szerint az ottani francia helyőrség 29-ik ezred parancsot kapott, hogy rögtön vonuljon Civitavechiába, mivel az ottani kikötő előtt gyanús hajók mutatkoztak, melyek azután Corneto felé vitorláztak el. Garibaldisták partraszállásától tartanak.

— Garibaldihoz, ki még folyvást Palermóban van, következő tartalmu feliratot intéztek, mely számtalan

példányban forog közte: „Tábornok! Ön nem ohajt haszontalan szavakat, nem írott tiltakozásokat, hanem férfiakat fegyverben. Ön a diplomácia mérlegebe nem jegyzékeket, hanem éles kardokat akar dobni. És mi, meg levén győződve annak szükségességéről mit ön mondott, kijelentjük, hogy készen vagyunk önt és felhívását követni, a hová önnök tetszik.”

— Cettinje, jul. 24. A törökök Zagaroczból Spitz felé vonultak vissza s Mirko ellen szombaton és hétfőn nagy vereséggel két csatát vesztek.

— Bern, július 25. Durandonnak a turini kamarában Tessin annexiója tárgyában tett nyilatkozványa folytán a szövetségi tanácsban interpellatio történt. A szövetségi tanács és valamennyi tessini képviselő részéről egyhangú erőteljes óvástétel nyilvánult a svajci terület integritásának mindenemű megsértése ellen.

— Uj-York, jul. 12. E hó 10-én a James folyónál ágyúzás hallatszott. Kentuckyban nagyszámú külön-szövetségi guerillacsapatok alakultak. A nagyobb váro-

sok hatóságai az ujonczoknak, a kormány által adott díjon kívül pótdíjt is adnak. A senatus felhatalmazta Lincoln elnököt, hogy négereket fogadjon fel a hadseregbe munkaközü. Richmondi lapok McClellan új hadállását az előbbinél előnyösebbnek mondják.

— Veracruz, jun. 2. A francziák megrohantak s megverték egy jelentékeny mexikói csapatot Gerro Borgónál. Majus 14-én a mexikóiak visszafordultak s következő napon megrohanták a francziákat, de siker nélkül. A mexikóiak az Orizabába szánt szállítmányokat elvették. Orizabában hiány van az élelmiszerekben.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Julius 28-kán: Nemzeti kölcsön 82.25. 5%. Metalliques 71.10. Bank-részvény 803.—. Hitel-részvény 216.60. Váltó Londonra 125.50. Ezüst 123.25. Arany 5.96.

Julius 25-dikén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 72.35. Erdélyi 70.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 969.
polg.

Hirdetmény.

(647) (3—3)

A nemes Háromszék törvényszéke részéről ezennel köztudomásra juttatik, miszerint zágoni Vajna Lászlónak imetsfalvi Imets Ferencz ellen 1000 forint p. p. vagy 1050 forint o. é. alaptartozás és járuléka iránt, lefoglalt adósságos perében, az utóbbinak Imetsfalva határain fekvő, bíróilag lezálogolt és megbecsült következő szántó és kaszálló földjeinek u. m.

- 1) A szántóföldnek a Rákos mezőben, „muzsa-reve“ nevű helyen, Cserei János és az át szomszédságában 12 véka főrüjt 257 helyrajzi szám alatt, s 150 forint becsárban, —
- 2) A földnek a szentegyház dombján Imecs Miklós és Jancsó árvák szomszédságokban, 16 véka főrüjt 1358 helyrajzi szám alatt, 200 forint becsárban, —
- 3) Közmocsár helyen, Nagy Mózes és Aczel Gelgely szomszédságokban 52 véka főrüjt 1303 helyrajzi szám alatt, 400 forint becsárban, —
- 4) A Bornyuskertben, Imecs Ferencz és Imecs Mihály szomszédságokban, 18 véka főrüjt 1733 helyrajzi szám alatt, 80 ft. becsárban, —
- 5) A Kaszállónak ugyan ott, az alperes és a gelencei patak szomszédságokban, 1734 helyrajzi szám alatt, s 300 ft. becsárban, — nyilvános clárvérese, nyertes kérelmére elrendeltetik; határidőül e folyó év Augusztus hó 3-ika és szeptember hó 7-dike tüzetven ki, mindkét szerdelántani 3 órára, Imetsfalván, a helyszínen, azon kikötéssel, hogy a második határnapon a becsárakon alól is el fognak adatni.

Venni szándékozik, a végrehajtás alá vett birtoknak árverési feltételeit, a helybeli törvényszéknek megtekinthetik. Fölhivatnak mindazok, kik ezen birtok iránt, akár követelési vagy tulajdoni, akár pedig más valamely jog ezimen elsőbbségi vagy zálogjogot formálhatni vélnek, igényeiket e folyó év augusztus hó 1-éig ezen törvényszéknek, annál bizonyosabban bejelenteni: minthogy különben maguknak tulajdonítsák, ha a vételár felosztás az ök értesítésük nélkül fog megtörténni, s abból a menyinyiben, a vételár másoknak kifizettének, ki fognak rekesztetni.

NEM HIVATALOS.

ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN.

Miként eddig, ugy a közelgő iskolai évben szükséges könyvekre nézve is bátor vagyok az erdélyi t. cz. tanár urakat és a népiskolák tanítóit tisztelettel felkérni, sziveskedjenek a szükségelt könyvek menyinyiségéről engem minél előbb értesíteni, hogy azokat a kellő időre késedelem nélkül megküldhessem. A bolti árak minden körülmények között szigorúan megtartatnak; és a megrendelések a lehető számú ingyen példányok kíséretében, pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Végül még szükségesnek tartom megemlíteni, hogy iskolai irodalmunk legu jabb termékeit szivesen elküldöm megtekintés és választás végett, a nem használható könyvek azután bármikor visszaküldethetnek.

STEIN JÁNOS

erdélyi muzeum-egyleti könyvtár és kiadó.

(651)

Kolozsvárt egy jóhelyen lévő, műszerrel jól ellátott zsemlesütő ház folyó év Sz. Mihály napjától, kedvező feltételek mellett, bérbe kiadó. Bővebb tudósítást lehet kapni magyarutczában, 318 szám alatt.

(652)

Három jó fejős bival szabadkézből eladó külsőmonostortczában az ugynevezett facsaros kéménynél. Értekezhetni a tulajdonossal.

(653)

Nemes Tordamegye t. alsókerületi törvényszéke folyó hó 1-sőjén 624 urb. szám alatt kelt értesítésénél fogva az alsó-járási tagosításra nézve megkezdett hitelesítési tárgyalás befejezésére, illetőleg az új tagok térmértéke s becsáránya megvizsgálására és a kiigazított térkép hitelesítésére a helyett Alsó-Járában tartandó tárgyalást folyó év augusztus 11-kére reggeli 9 órára tűzvéni ki, erről minden érdekeltnek oly hozzáadással értesítettnek, hogy az illető felek meg nem jelenése esetében is az eljárás megtörténend, s a kimaradás későbbi igazolásának hely nem adatik. Kolozsvárt, július 28 kán 1862.

Káli Nagy Elek m. k. alsó-járai birtokos és felhatalmazott.

(654)

Haszonbéri hirdetés.

Báró Bálint József, Máriafi Lajos és Albert uraknak M.-Sz.-Györgyi és M.-Sz.-Anai egymás mellett közös jószágai, melyek állanak 1255 hold szántó, kaszáló és 9 hold szőlőtermő helyekből, elegendő lak- és gazdasági épületekből, a mindkét falvabeli egész évi kormarmarlási jogból, s melyek Maros Váshely közvetlen tőszomszédságában fekszenek, az 1863-ik év 1-ső napján kezdődő 6 évre haszonbérbe adandók.

Továbbá az 1863-ik év Sz.-György napján kezdődő hat évre haszonbérbe adandó még, az irt birtokos urak bándi és gerebenesi m. e. 240 holdat tevő, — s végre 1863-iki új évtől kezdve küllőmegyei domból, nagyrészen szőlőből álló közös birtokuk is.

Ertekezhetni felelték személyesen, vagy levélben Szentháromságon, utolsó posta Maros-Váshely, alólirtal.

Magyar Ferencz m. k. jószág-igazgató.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

(633)

Bethlenben ifjabb gróf Bethlen Ferencz udvarában van 300 veder 21 1/2 foku tiszta Silvrium eladó. Tudakozódhatni iránta ott helyben.

Cs. kir.
szabadalmazott
és
első amerikai
szabadalmat nyert

átalán
kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZE

bécsi fogorvos POPP J. G. urnak. Ára 1 ft. 40 kr. o. é.

Ezen 13 év óta használtban lévő szájjvíz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb övszereknek bizonyult be, magas és fűfürasodók által toltette-eszközü használtatik, nésszerint pedig a legkötőbb orvosi egénységek által számos bizonyítványokkal helyeseltetve, minden további dicsergetés fölösleges.

FOG-OLÓM,
melylyel az ember sajátkezeleg dughatja be odvas fogát. Ára 2 ft. 10 kr.
Cs. kir. legm. kivált.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA. Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOK Ára 36 kr. o. é.

BIZOMÁNYOSOK.

Kolozsvárt: Wolff J. és Rhudy J. gyógyszer. Tordán: Wolff G. gyógyszer. Szebenben: Zöhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Fehérvárt: Sander gyógyszerész. Ruzs, Wagner könyvtár. Segesvárt: Misselbacher J. M. Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Décsen: Kremer S. Décsen: Büchler A. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszer. Nagy-Váradon: Janki J. Huzella. Fogarason: Nehrer, Maros-Váshelyt: Bucher D. és Fogarasi. Balázsfalván: Korvig T. Szászvároson: Leonhardt J. és Wostch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Abraham Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer., Saltzman, és Czának J. S.-A.-Ujhelyt: Deutsch József. Szinyér-Váralján: E. Gerber gyógyszer. Szathmárt: Veisz J. Márm.-Szegeten: Hoffman és Rath. Holdmező-Váshelyt: Waagner K. gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nagy-Bányán: Tapp gyógyszer. Ó-Maróthon: Pfeiffer urak.

Megjelent

és kapható STEIN JÁNOS könyvkereskedésében:

A Magyar Classikusok

III. folyamának I. — III. kötete. Virág Benedek magyar századai.

Kolozsvári Album.

Szerkesztik B. Bánfi Dezső, Deák Farkas, Réthi Lajos.
Ára 2 ft. o. ért.

Törvénytudományi műszótár

Közrebocsátja a m. tud. társ. II-ik kiadás. Ára 2 ft.

A váltórendtartás

a cs. kir. váltótörvény értelmében.

Népszerű magyarázat, számos gyakorlati példakkal és mintákkal, s a törvény szövegével bővítve.

Mindeneműek felvilágosítására szerkeztette Fináli Henrik Lajos, gymn. tan. és a kolozsvári szab. keresk. társaság vasárnapi iskolájában rendes tanító. Ára 70 k.

A feleség, férj és szerető:

Regény két kötetben, írta Paul de Kock, francziából fordította Rajkai F. J.
Ára 2 ft.

A nemes fészek. Turgeneff után fordította G. Ára 1 ft. 20. kr.

Magyar nyelvtani katekizmus, a nemzeti iskolák alsóbb osztályainak számára, tanfelsőbbinek pedig ismétlő könyvül.

Kérdésekben és feleletekben

írta

Fischer Náthán, elemi főtanító.

Ára 36 kr.

A közrendészeti tudomány. Írta Karvasy Ágoston. Ára 1 ft.

A rejtett gyémánt. Dráma két felvonásban. Írta Wieseman Miklós. II-dik kiadás 60 kr.

Önbirolat. Írta Arisztidesz. 1 ft. 5.

Ló fogtan vagy a ló életkorának meghatározása. Írta Tormai Béla. 1 ft.